

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/135/2022
Identifikačné číslo spisu: 7914200030
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7914200030.4

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudkýň JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Nory Halmovej v spore žalobcov 1/ G. L., narodenej XX. K. XXXX, H. F., U. XXX/XX, 2/ T. L., narodenej XX. U. XXXX, H. F. XX, 3/ C. H., narodenej XX. G. XXXX, G., O. XX, 4/ G. L., narodeného XX. K. XXXX, G., G. XX, 5/ Š. L., narodenej XX. W. XXXX, H. F. XXX, 6/ B. G. G., narodenej XX. C. XXXX, L., D. X, 7/ Y. Z., narodenej XX. K. XXXX, L., E. X, žalobcovia 1/, 2/, 3/, 5/ sú zastúpení advokátom JUDr. Jurajom Fúzerom, Trebišov, M. R. Štefánika 1256/22, proti žalovaným 1a/ B. K. D., narodenej X. W. XXXX, L., G. XXX/X, 1ab/ W. D., narodenému XX. G. XXXX, R., G. Ú. XXX, G., 1ac/ G. D., narodenému XX. K. XXXX, L., G. XXX/X, 1b/ G. G. D., V., D., narodenému X. G. XXXX, H. F., D. XXX/X, zastúpenému advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, Košice, Čajakova 5, 2/ G. L., narodenému XX. C. XXXX, L., X. XXXX/XX, 3/ C. L., narodenému XX. C. XXXX, H. U. F., Q. XXX/XX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 10C/5/2014, o dovolaní žalobcov 1/, 2/, 3/, 5/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. júna 2021 sp. zn. 5Co/210/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému 1b/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/, 2/, 3/, 5/ v plnom rozsahu.

Žalovaným 2/, 3/ náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/, 2/, 3/, 5/ nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali určenia, že do vlastníctva žalobcov, resp. do dedičstva právnych predchodcov žalobcov, patria nehnuteľnosti, vytvorené z časti pôvodnej parc. reg. E č. XXXX/XX - orná pôda, ktorá bola zapísaná na LV č. XXX v kat. úz. H. F., okres F., ako parcely č. XXX/X, č. XXXX/XX, č. XXXX/XX, č. XXX/X, č. XXXX/XX, č. XXX/X, č. XXXX/XX, č. XXX/X a č. XXXX/XX (ďalej aj „sporné nehnuteľnosti“). Tvrdili, že nadobudli vlastnícke, resp. spoluvlastnícke práva spolu s ich právnymi predchodcami k sporným nehnuteľnostiam (terajším

parcelám reg. C-KN) v hraniciach tak, ako boli zamerané geometrickým plánom č. 520-5-2007 (záznam podrobného merania č. 374), mapový list č. XXVI-18-7 V. 3-4/4, z 28. januára 2008, úradne overeného 3. marca 2008, ktorý tvorí súčasť znaleckého posudku č. 5/2007, vypracovaného znalcom B. K. K., na základe dlhodobej a dobromyseľnej držby, po tom, čo sporné parcely odkúpili v priebehu roku 1956 písomnými zmluvami od pôvodnej vlastníčky, právnej predchodkyne pôvodnej žalovanej 1/, jej matky L.A. R..

2. Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 3. júna 2014 č. k. 10C/5/2014-25 v znení opravného uznesenia zo 6. mája 2015 č. k. 10C/5/2014-75 žalobu zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne osobitným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2.1. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že v rokoch 1956 a 1957 právna predchodkyňa pôvodnej žalovanej 1/ uzavrela po predchádzajúcej dohode so žalobcami, resp. ich právnymi predchodcami kúpne zmluvy o odpredaji sporných nehnuteľností, jednotlivé kúpne zmluvy sa však nestali platnými, ani účinnými, keďže vtedy platný právny stav predpokladal na prevod nehnuteľnosti privolenie Okresného národného výboru (ďalej aj „ONV“). Vec právne posúdil podľa § 1 ods. 1, 2 zákona č. 65/1951 Zb. a dodal, že znenie tohto zákona korešponduje s príslušnými ustanoveniami zákona č. 139/1947 Zb. o rozdelení pozostalosti poľnohospodárskymi podnikmi, a o zamedzení drobenia poľnohospodárskej pôdy (§ 17 ods. 1, § 18 ods. 1) a uzavrel, že kúpne zmluvy uzavreté medzi L. R.O., ako vlastníčkou nehnuteľností a žalobcami, resp. právnymi predchodcami žalobcov, nekorešpondovali s uvedenými právnymi predpismi a zamýšľané prevody vlastníctva boli v rozpore so všeobecným záujmom, ONV v Trebišove k prevodom neudelil privolenie.

2.2. K tvrdeniu žalobcov, že oni resp. ich právní predchodcovia odo dňa uzavretia kúpnych zmlúv nehnuteľnosti dobromyseľne a nikým nerušene užívali po dobu viac ako 10 rokov, čím splnili podmienky nadobudnutia vlastníctva k nehnuteľnostiam vydržaním, súd prvej inštancie uviedol, že táto skutočnosť sa nezakladá na pravde, pretože žalobcovia (resp. ich právní predchodcovia) vedeli o tom, že k uzavretiu kúpnych zmlúv nebolo udelené privolenie zo strany ONV v Trebišove, v dôsledku čoho zmluvy neboli registrované príslušným štátnym notárom a v pozemnoknižných vložkách nebol vykonaný zápis o zmenách vlastníctva. Dodal, že teda vedeli o neplatnosti a neúčinnosti týchto zmlúv, preto sa neujali držby, užívania sporných nehnuteľností. Aj v prípade, že by sa držby nehnuteľností boli ujali, nebola by splnená základná podmienka oprávnenosti držby - jej dobromyseľnosť. Súd prvej inštancie poukázal na to, že v snahe riešiť situáciu vzniknutú uzavretím neplatných zmlúv, v dôsledku čoho k prevodom sporných nehnuteľností právne, ani fakticky nedošlo, z iniciatívy pôvodnej žalovanej 1/ ako dcéry vlastníčky nehnuteľností, odbor výstavby vtedajšieho VSL Krajského národného výboru v Košiciach, rozhodnutím č. 165/58/Gr. z 21. júna 1958, vydal súhlas k vytvoreniu stavebného obvodu v kat. úz. H. F.. Po zameraní boli od parcely č. XXXX/X vedenej v pozemnoknižnej vložke č. XXX odčlenené parcely č. XXXX/X - XXXX/XX, ktoré vlastníčka L. R. odpredala pre stavebné účely žalobcom (ich právnym predchodcom). Vzhľadom na legálnosť takto uskutočnených prevodov v zmysle zákonov č. 65/1951 Zb. a č. 139/1947 Zb., v pozemnoknižnej vložke č. XXX boli pod zápismi 11 a 12 vyznačené príslušné zmeny vlastníctva k odčleneným stavebným parcelám. Na základe tohto právneho a faktického stavu zahájili žalobcovia, resp. ich právní predchodcovia v roku 1959 výstavbu rodinných domčekov na novonadobudnutých stavebných parcelách. Súd prvej inštancie preto konštatoval, že tvrdenia žalobcov, podľa ktorých sporné nehnuteľnosti užívali oni ako aj ich právní predchodcovia, nerušene a dobromyseľne a užívajú ich tak aj v súčasnosti, sa nezakladajú na pravde, pretože užívajú iba časť z týchto pozemkov, ktoré boli vymerané ako stavebné (cca. po 10 árov), pričom pôvodná žalovaná 1/ mala uzatvorenú nájomnú zmluvu s poľnohospodárskou organizáciou Agreoréal Streda nad Bodrogom na parc. reg. C č. XXXX/X - orná pôda o výmere 20 903 m² (pôvodná parc. č. XXXX/XX).

2.3. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že 12. apríla 1954 L. R.Y., právna predchodkyňa pôvodnej žalovanej 1/ predala sporné nehnuteľnosti C. D. a pôvodnej žalovanej 1/. K zápisu na katastri došlo v júli 1954. Následne 9. augusta 1954 bol zaslaný list ONV C. D. a pôvodnej žalovanej 1/ pod č. 6551 podľa zákona č. 65/1951 Zb.; 23. februára 1956 ONV finančný referát vydal platobný rozkaz, ktorým vykonával spoplatnenie zmluvy. Z uvedeného mal súd prvej inštancie za preukázané a nesporné, že kúpna zmluva bola uzavretá platne, pričom kupujúci vstúpili do držby 12. júla 1954. Ďalej súd svoje rozhodnutie odôvodnil aj poukazom na doručený list z MNV vo H. F. zo 7. marca 1960 L. R., ktorým

jej oznámili, že odoberajú poľnohospodárske pozemky a tieto pozemky sa odovzdávajú do užívania JRD, v zmysle vládneho nariadenia č. 50/1955. Aj táto skutočnosť podľa súdu prvej inštancie svedčí o tom, že žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia nemohli vstúpiť do držby a nemohli byť vlastníkami sporných nehnuteľností. Rovnako skutočnosť, že po smrti L. R. sporné nehnuteľnosti boli predmetom dedičského konania po poručiteľke, ktoré konanie sa viedlo na Štátnom notárstve v Trebišove pod sp. zn. D 670/1978. Predmetné nehnuteľnosti zdedila žalovaná 1/ Q. D.vá, rod. R.. Pokiaľ žalobcovia tvrdili, že k počiatku oprávnenej držby došlo uzavretím kúpnych zmlúv u G. a T. L. 9. novembra 1956, u G. L. 24. septembra 1956, a u K. G. 26. septembra 1957, u Q. a Š. R. na jeseň 1956, súd prvej inštancie konštatoval, že u týchto žalobcov, resp. ich právnych predchodcov ide o neoprávnenú držbu, pretože C. D. vstúpil do držby už v roku 1954, resp. nadobudol vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam. Pritom K. G. nadobudla právo osobného užívania len pozemku vo výmere 990 m² na základe rozhodnutia R 1442/69, t. j. v roku 1969. Súd prvej inštancie tiež podotkol, že v pozemknoknižnej vložke č. XXX kat. úz. H. F. pod B 11 je nesporne uvedené, že pôvodná parcela č. XXXX/X sa delí po 990 m² na stavebné pozemky, a to od parc. č. XXXX/X až po XXXX/XX, na základe geom. plánu vystaveného 12. júla 1954. To všetko je uvedené pod B 11 vložky č. 369 kat. úz. H. F.. Je k dispozícii aj geometrický plán z 5. mája 1959, na ktorom parcela č. XXXX/X je delená tak isto, ako podľa geom. plánu z roku 1954, s výmerami 990 m². Súd prvej inštancie preto uviedol, že ak žalobcovia tvrdia, že údajne v roku 1956 uzavreli kúpnu zmluvu s L. R., resp. ich právni predchodcovia, geometrický plán z roku 1959 túto skutočnosť nezobrazuje. Napokon poznamenal, že svedkovia síce potvrdili uzavretie jednotlivých zmlúv medzi právnymi predchodcami účastníkov konania, avšak ani jeden z týchto svedkov pri ich uzavretí nebol a ani jeden z týchto svedkov zmluvy nevidel. Vzhľadom na to súd prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia neboli dobromyseľní v držbe, a tým pádom nie sú splnené a preukázané zákonné podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov 1/, 2/, 3/ a 5/ v poradí druhým rozsudkom zo 17. júna 2021 sp. zn. 5Co/210/2019 I. konanie vo vzťahu k žalovaným 1aa/, 1ab/, 1ac/ zastavil; II. nepripustil vstup ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaných; III. nepripustil zmenu žaloby; IV. rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil; V. žalovaným 1aa/, 1ab/, 1ac/, 1b/, 2/ a 3/ priznal proti žalobcom 1/, 2/, 3/ a 5/ náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3.1. Odvolací súd vo vzťahu k odvolacím námietkam odvolateľov konštatoval, že žiaden z uplatnených dôvodov nie je daný. Uviedol, že pre spor rozhodujúca otázka sa zredukovala na preukázanie/vyvrátenie dobromyseľnosti držby, ktorej sa žalobcovia resp. ich právni predchodcovia mali ujať po zákonne nezavršenom prevode sporných nehnuteľností. Prvoradá preto bolo vyriešiť otázku, či žalobcovia resp. ich právni predchodcovia mohli na základe úkonu - v odôvodnení bližšie konkretizovaných kúpnopredajných zmlúv - vstúpiť do oprávnenej držby prevádzaných nehnuteľností. V tejto súvislosti poukázal na podmienky pre vydržanie, ktoré určoval Občiansky zákonník z roku 1950 (zákon č. 141/1950 Zb. v § 115 až § 116 ods. 1 v spojení s § 145), podľa ktorého mali byť splnené tri základné podmienky: oprávnenosť držby, nepretržitosť držby počas vydržacej doby a uplynutie zákonom stanovenej vydržacej doby. Odvolací súd zároveň považoval za potrebné poukázať na to, že v čase uzatvorenia sporných zmlúv v rokoch 1956 - 1957 bol účinný zákon č. 65/1951 Zb. o prevodoch nehnuteľností a o prenájdoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy, pričom podľa § 1 ods. 1 bolo na prevod nehnuteľností potrebné privolenie okresného národného výboru. Tento zákon bol účinný až do 31. marca 1964, kedy bol zrušený novým Občianskym zákonníkom z roku 1964 - zákon č. 40/1964 Zb. S ohľadom na zásadu „lex specialis derogat legi generali“ bolo preto pri prejednávacom prevode nehnuteľností potrebné postupovať podľa 65/1951 Zb. o prevodoch nehnuteľností a o prenájdoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy. Odvolací súd konštatoval, že žalobcovia od počiatku vedeli o tom, že k prevodu nehnuteľností nebol daný súhlas ONV v Trebišove a že ten na prevod bol potrebný. Pôvodné kúpne zmluvy teda nemohli byť skutočnosťou, ktorá mohla u žalobcov vyvolať presvedčenie, že sa stali vlastníkami sporných nehnuteľností a to bez ohľadu na ich faktické užívanie, resp. že sporné nehnuteľnosti boli L. R. vzaté do nájmu družstvom. V kontexte uvedeného žalobcovia nenadobudli vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam platnou kúpnu zmluvou, ale ani z titulu ich vydržania, keď od začiatku im chýbala dobromyseľnosť v držbe. Keďže predmetné kúpne zmluvy sa nestali platnými, ani účinnými a žalobcovia, ak tieto pozemky užívali, nemali na to žiaden titul (ani putatívny), nemohli

dobromyseľne vstúpiť do držby, lebo vedeli, že kúpne zmluvy sú neplatné a neúčinné. Samotná skutočnosť, že po rozdelení pozemkov a ich kvalifikácii na stavebné pozemky začali žalobcovia na nich stavať, svedčí o tom, že v dôsledku neplatných a neúčinných zmlúv uzatvorili nové, ktoré sa stali aj účinnými. Odvolací súd uzavrel, že je nesporné, že vlastníčka L. R. po odčlenení parcely č. XXXX/X v pozemkovej knihe vložke č. 369 odpredala parcely č. 1165/4-1165/12 pre stavebné účely právnym predchodcom žalobcov, v nadväznosti na čo začali žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia v roku 1959 výstavbu rodinných domčekov na novonadobudnutých stavebných parcelách. V roku 1959 JRD vo Veľkej Trni vzalo do užívania časti pozemkov ornej pôdy od vtedy žijúcej L. R. a nie od žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, tak ako to tvrdili, a aj z tohto dôvodu nemohli byť dobromyseľní.

3.2. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/, 2/, 3/ a 5/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktoré odôvodnili poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

4.1. Dovolatelia namietali, že odvolací súd sa odchyľil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nakoľko sa síce zaoberal otázkou nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním a otázkami súvisiacimi s platnosťou a účinnosťou predmetných kúpnych zmlúv, nevyvodil však správne právne závery. Uvedli, že odvolací súd nesprávne posúdil ich dobromyseľnosť vo vzťahu k držbe sporných nehnuteľností a najmä otázku, či mohli na základe predmetných kúpnych zmlúv vstúpiť do oprávnenej držby prevádzaných nehnuteľností. Poukázali pritom na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, ktorá sporné právne otázky riešila, a to vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR č. 5/1983, v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/207/2005, 3Cdo/117/1994, 3Cdo/80/2001, v uznesení veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VObdo/2/2020, či v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 484/2015. Dovolatelia konštatovali, že právne posúdenie odvolacím súdom je v rozpore s prezentovanou rozhodovacou praxou. Podľa ich názoru mali byť predmetné právne otázky správne riešené tak, že žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia mali titul na základe kúpnych zmlúv alebo stratenej zmluvy bez privolenia ONV k prevodu podľa zákona č. 65/1951 Zb. na nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnostiam vydržaním, a preto žalobe bolo potrebné vyhovieť. Ďalej podotkli, že zmluvy podliehali schváleniu ONV v Trebišove a nebolo preukázané ich schválenie, avšak táto okolnosť nevyučuje nadobudnutie vlastníctva vydržaním. Dovolatelia zdôraznili, že nikto ich v držbe pozemkov nerušil, nikto im nezakázal ani po nadobudnutí stavebného pozemku o výmere 990 m² postaviť tieto stavby, nikto im nenariadil a nežiadal zbúrať stavby a aj v súčasnej dobe ich užívajú tak, ako ich začali v rokoch 1956-1957 na základe kúpnych zmlúv užívať ich právni predchodcovia. V konaní bola preukázaná existencia písomných kúpnych zmlúv a tiež, že kúpne ceny boli kupujúcimi vyplatené a predávajúcou prevzaté. Dovolatelia teda uzavreli, že držbu veci preukázali objektívne, t.j. riadne nakladali s vecou (tzv. corpus), ale aj subjektívne, t.j. nakladaním s vecou ako svojou (tzv. animus). Fyzicky pozemky prevzali, lebo na nich hospodárili a splnili tiež zákonný pojmový znak - dobrú vieru. Dodali, že Q. D.Á. na základe zmluvy z roku 1954 nehnuteľnosti, ku ktorým sa domáhajú určenia vlastníckeho práva, nikdy neužívala. Dospelí napokon k záveru, že ku dňu 01. januára 1992 došlo k vydržaniu a k založeniu nového vlastníckeho právneho vzťahu.

4.2. Vzhľadom na uvedené navrhli, aby dovolací súd rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalovaný 1b/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s právnymi názormi súdov nižších inštancií. Mal za to, že žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia, neboli dobromyseľní v držbe sporných nehnuteľností a z toho dôvodu neboli a nie sú splnené zákonné podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva predmetných pozemkov vydržaním. Navyše aj z vyjadrení žalobcov vyplýva, že mali vedomosť o tom, že kúpne zmluvy, ktoré uzavreli s L. R., podliehali schváleniu ONV v Trebišove a rovnako mali vedomosť o tom, že k tomuto schváleniu nedošlo, nakoľko túto skutočnosť v konaní ani nepreukázali. Preto navrhol podané dovolanie žalobcov zamietnuť.

6. Žalovaní 1aa/, 1ab/, 1ac/, 2/, 3/ sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrili.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolatelia prípustnosť svojho dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

12.1. Ustanovenie § 432 ods. 2 CSP je nutné vykladať v spojitosti s § 421 ods. 1 písm. a) CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa teda viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to konkrétne v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach.

13. Vychádzajúc z obsahu dovolania ako celku dovolací súd za použitia výkladového pravidla uvedeného v ustanovení § 124 ods. 1 CSP ústavne súladným spôsobom (porovnaj nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 336/2019) z podaného dovolania vyabstrahoval podstatu právnej otázky, ktorej preskúmania sa dovolatelia domáhajú, a to posúdenie dobromyseľnosti žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, vo vzťahu k držbe sporných nehnuteľností od jej počiatku. Dovolacia argumentácia dovolateľov sa opierala najmä o odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe pri vyriešení otázky, či právni predchodcovia žalobcov mohli vstúpiť do oprávnenej držby sporných nehnuteľností na základe (v odôvodneniach nižších súdov bližšie špecifikovaných) kúpnych zmlúv.

14. Pretože dovolateľom uplatnený dovolací dôvod bol vymedzený v zákonných mantineloch § 432 ods. 2 CSP, bol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a na tomto základe dovolací súd podrobil rozsudok odvolacieho súdu meritórnemu dovolaciemu prieskumu; pristúpil k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

15. Právnym posúdením vecí je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnú normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

16. Vzhľadom na to, že dovolatelia oprávnenosť svojej držby odvodzovali z uzavretia kúpnych zmlúv v rokoch 1956 až 1957, bolo potrebné posudzovať preukázanie dobromyseľnosti ako podmienky pre vydržanie sporných nehnuteľností podľa vtedy platných predpisov.

16.1. Podľa § 111 zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka vlastníctvo k veciam jednotlivým určeným sa prevádza už samou zmluvou, ak nie je dohovoréné inak alebo ak nevyplýva nič iné z osobitných predpisov.

16.2. Podľa 115 zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka vydržaním možno nadobudnúť vlastnícke právo, ak nejde o nescudziteľné veci, ktoré sú v socialistickom vlastníctve.

16.3. Podľa 116 ods. 1 zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka vlastnícke právo k hnutelnej veci nadobudne, kto ju drží oprávnené (§ 145) a nepretržite tri roky; ak ide o nehnuteľnú vec, je potrebná vydržacia doba desaťročná.

16.4. Podľa 145 ods. 1 zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným.

16.5. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 65/1951 Zb. o prevodoch nehnuteľností a o prenájmoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy je na prevod nehnuteľnosti a na prenájom poľnohospodárskej pôdy potrebné privolenie Okresného národného výboru.

16.6. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 65/1951 Zb. o prevodoch nehnuteľností a o prenájmoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy ak prevod, alebo prenájom je v rozpore so všeobecným záujmom, Okresný národný výbor privolenie odoprie.

17. Vychádzajúc z uvedených právnych noriem, pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním museli byť splnené tri základné podmienky: oprávnenosť držby, nepretržitosť držby počas vydržacej doby a uplynutie zákonom stanovenej vydržacej doby. Súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu je konštantná v názore spočívajúcom v tom, že predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t. j., či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/287/2006). Dobrá viera (ako predpoklad oprávnenej držby) je presvedčením nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si prisvojuje určitú vec. Iba samotná detencia k vydržaniu nestačí. Okolnosti, ktoré nasvedčujú v prospech záveru o existencii dobrej viery sú okolnosti týkajúce sa tiež právneho dôvodu nadobudnutia (titulu). Nie je vylúčené, aby k vydržaniu vlastníckeho práva došlo na základe putatívneho právneho titulu. Je ale potrebné posúdiť, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu prejednávaneho prípadu po každom vyžadovať, nemal po vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí.

18. V prejednávanom prípade súdy nižších inštancií dospeli k záveru, že žalobcovia nenadobudli vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam z titulu ich vydržania, keďže im od počiatku chýbala dobromyseľnosť v držbe. Absenciu dobrej viery pritom vyvodzovali súdy z viacerých na základe vykonaného dokazovania preukázaných okolností:

- a) žalobcovia od počiatku vedeli o tom, že k prevodu nehnuteľností nebol daný súhlas ONV v Trebišove a že ten na prevod bol potrebný k platnosti a účinnosti kúpnych zmlúv, a preto pôvodné kúpne zmluvy nemohli byť skutočnosťou, ktorá mohla u žalobcov vyvolať presvedčenie, že sa stali vlastníkami sporných nehnuteľností;
- b) uzatvorenie nových kúpnopredajných zmlúv vzťahujúcich sa na odčlenené parcely č. 1165/4 až 1165/12, ktoré boli po rozdelení sporných pozemkov právnou predchodkyňou pôvodne žalovanej 1/ odpredané pre stavebné účely právnym predchodcom žalobcov. Po tejto skutočnosti začali právni predchodcovia žalobcov v roku 1959 výstavbu rodinných domčekov na novonadobudnutých stavebných parcelách, čo podľa súdov svedčalo o tom, že v dôsledku neplatných a neúčinných pôvodných zmlúv boli uzatvorené nové, ktoré sa stali aj účinnými. Uvedené bolo podľa nižších súdov dostatočným dôkazom pre záver, že podľa pôvodných zmlúv sa právni predchodcovia žalobcov nestali vlastníkami kupovaných pozemkov;
- c) odobratie časti poľnohospodárskych pozemkov (ornej pôdy) v roku 1959 do užívania JRD od vtedy žijúcej L. R., a nie od právnych predchodcov žalobcov, čomu nasvedčovalo aj rozhodnutie rady MNV vo Veľkej Tíni a s tým spojené doručenie listu zo 7. marca 1960 L. R., ktorým jej oznámili, že jej odoberajú poľnohospodárske pozemky a tieto pozemky sa odovzdávajú do užívania JRD v zmysle vládneho nariadenia 50/1955;
- d) 12. apríla 1954 bola uzavretá kúpna zmluva, ktorou L. R. previedla sporné nehnuteľnosti C. D. a pôvodnej žalovanej 1/. K zápisu na katastri došlo v júli 1954. Dňa 9. augusta 1954 bol zaslaný list ONV C. D. a pôvodnej žalovanej 1/ pod č. 6551 podľa zákona č. 65/1951 Zb. Išlo práve o tých 40 árov pozemkov, o ktoré sa domáhajú v tomto spore žalobcovia.

19. Z uvedeného je zrejmé, že súdy opreli svoj záver o neexistencii dobrej viery žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, o viacero v konaní zistených skutočností. Ťažisko dovolacej argumentácie dovolateľov pritom spočívalo v snahe zvrátiť záver nižších súdov o možnosti započítať oprávnenú držbu na základe neperfektných právnych aktov, resp. v jednom prípade stratenej kúpnej zmluvy. Z toho vyplýva, že rozporovali iba jednu z okolností, ktoré konajúce súdy vyhodnotili v prospech záveru o nepreukázaní dobromyseľnosti žalobcov, resp. ich právnych predchodcov.

20. Dovolatelia na preukázanie odklonu odvolacieho súdu od ustálenej praxe dovolacieho súdu označili správu o rozhodovaní súdov vo veciach vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (Cpj 69/83 z 30. marca 1982) zverejnenú vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR (zošit č. 5/1983), rozsudky Najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/207/2005, 3Cdo/117/1994, 3Cdo/80/2001, uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VObdo/2/2020 a nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 484/2015. Pretože u najvyššieho súdu sa v zmysle zásady „iura novit curia“ prezumuje, že bude poznať nielen právo, ktoré je na prvý pohľad poznateľné z textu právneho predpisu, ale aj vlastnú judikatúru (I. ÚS 51/2020, III. ÚS 289/2017), dovolací súd nie je pri posudzovaní prípustnosti dovolania viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (sp. zn. 1VObdo/2/2020, 1VCdo/2/2022, 8Cdo/278/2019).

21. Vec prejednávajúci senát preto skúmal, či napadnutým rozhodnutím došlo k odklonu od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu (resp. od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít) v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

22. V prípade dovolateľmi označeného rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/80/2001 dovolací súd konštatuje, že nejde o príliehavé rozhodnutie vo vzťahu k nimi nastolenému právnemu posúdeniu, keďže v predmetnom prípade najvyšší súd riešil otázku započítania vydržacej doby pred dňom 1. januára 1992, kedy bola do Občianskeho zákonníka znova zavedená možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, pričom dospel k záveru, že osoba, ktorá mala nehnuteľnosť v oprávnenej držbe nepretržite po dobu 10 rokov aj pred 1. januárom 1992, sa počnúc týmto dňom stane jej vlastníkom. Uvedené rozhodnutie je teda pre posudzovanú vec irelevantné.

23. V rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/207/2005 bol konštatované, že „Jedným zo základných predpokladov oprávnenej držby je dobrá viera držiteľa, že mu vec alebo vykonanie práva patrí. Dobrá viera je

psychický stav držiteľa; takýto držiteľ sa domnieva, že mu veci vlastnícky patrí, hoci v skutočnosti to tak nie je. Dobrá viera musí byť podložená konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usudzovať, že toto presvedčenie držiteľa je opodstatnené a musí trvať po celú vydržačiu dobu. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery sú spravidla skutočnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia veci (práva) a svedčiace o poctivosti nadobudnutia, t. j. tzv. titulu uchopenia sa držby (objektívne oprávnený dôvod nadobudnutia držby).“ Okrem toho, že uvedené rozhodnutie definuje iba všeobecné východiská, na ktoré je potrebné prihliadať pri posudzovaní dobrej viery v konkrétnom prípade, dovolatelia žiadnym spôsobom nešpecifikovali, v čom sa mal odvolací súd odkloniť od tohto rozhodnutia. S ohľadom na absenciu riešenia dovolateľmi konkretizovanej spornej právnej otázky v označenom rozhodnutí odvolací súd nevidel dôvod ho podrobovať skúmaniu vo vzťahu k hypotetickému odklonu odvolacieho súdu.

24. Veľký senát obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu v uznesení z 27. apríla 2021 sp. zn. 1VOBdo/2/2020 riešil prioritne otázku možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa a s tým spojené prelomenie zásady nemo plus iuris, a preto ani toto rozhodnutie nebolo možné považovať za príliehavé k skúmanej veci pre odlišnosť nielen skutkových okolností, ale predovšetkým právnych otázok v ňom riešených.

25. Pokiaľ ide o správu o rozhodovaní súdov vo veciach vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (Cpj 69/83 z 30. marca 1982), dovolací súd sa s ňou dôkladne oboznámil a zistil, že Najvyšší súd SSR sa v predmetnej správe okrem iného zaoberal nárokom na určenie vlastníctva k nehnuteľnosti opretým o obsah stratenej zmluvy. V bode 13. tejto správy uviedol, že ak bola stratená zmluva uzavretá v dobe účinnosti Občianskeho zákonníka z roku 1950 (zákona č. 141/1950 Zb.) a bolo dané na zamýšľaný prevod aj privolenie ONV podľa ustanovení zákona č. 65/1951 Zb. (ak bolo potrebné), bola už sama táto zmluva podkladom na prevod vlastníckeho práva k veci nadobúdateľa, lebo už samou zmluvou prešlo vlastníctvo k veciam jednotlivo určeným, ak nebolo dohovorené inak, alebo ak nevyplývalo nič iné z osobitných predpisov. Najvyšší súd SSR teda riešil situáciu stratenej zmluvy, pri ktorej bol daný súhlas ONV, a preto ide o odlišný skutkový stav ako je tomu v prejednávacom prípade, kde uvedený súhlas ONV absentuje.

25.1. Navyše, dovolatelia v dovolaní účelovo deformovali obsah predmetnej správy, keď parafrázujúc jej znenie vyslovili celkom zjavne vykonštruovaný záver (nemajúci podklad v obsahu správy), podľa ktorého, ak ONV privolenie k prevodu neudelilo, bolo možné vyvodzovať nadobudnutie vlastníctva k prevedenej nehnuteľnosti vydržaním. S ohľadom na to ani uvedenú správu nebolo možné z pohľadu skúmania odklonu odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v danej veci považovať za relevantnú.

26. Dovolatelia ďalej poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu z 28. februára 1995, sp. zn. 3Cdo/117/1994 (R 44/1996), podľa ktorého „Neplatnosť právneho úkonu o prevode vlastníctva nie je okolnosťou vylučujúcou nadobudnutie vlastníctva vydržaním“. V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd vychádzal z názoru, že skutočnosť, že nedošlo k perfektnej, teda k platnej kúpnej zmluve, na posudzovanie oprávnenosti držby nemá podstatný vplyv; platnosť nadobúdacieho právneho titulu je rozhodujúca len pri prevode vlastníctva na základe právneho úkonu. K tomu je potrebné uviesť, že ide o právny názor, ktorý bol v neskoršej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu čiastočne prekonaný. Podľa recentnej rozhodovacej línie sú súčasťou všetkých okolností, na ktoré je pri dobromyseľnosti potrebné brať zreteľ, aj právne podmienky prevodu nehnuteľností. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/283/2009, ktoré bolo v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky publikované ako R 73/2015, kde najvyšší súd dospel k záveru, že „oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok)“. Najvyšší súd v uvedenom judikáte vysvetlil, že o dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedlniteľný. Ospravedlniteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou

opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti alebo neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalkej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právny omyl neospravedliteľný [3Cdo/97/2009, 4Cdo/283/2009 (R 73/2015), 4Cdo/361/2012 (R 74/2015), 5Cdo/30/2010, 5Cdo/49/2010, 3MCdo/7/2010, 3MCdo/8/2010 a 6MCdo/5/2010]. Neznalosť inak jasného, zrozumiteľného a nesporného ustanovenia zákona nikoho neospravedľuje - pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa totiž predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnou úpravou právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť. K obdobným záverom dospel aj Najvyšší súd Českej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 22Cdo/490/2001, resp. sp. zn. 22Cdo/5590/2015 okrem iného konštatoval, že pokiaľ sa niekto ujal držby nehnuteľnosti na základe zmluvy o jej prevode, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom, nemohol byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je vlastníkom tejto nehnuteľnosti, i keď subjektívne mohol byť o svojom vlastníctve presvedčený. Požiadavka registrácie zmluvy bola v Občianskom zákonníku jasne a jednoznačne vymedzená. Dodal, že subjektívne presvedčenie držiteľa nemôže samo osebe založiť objektívnu dobrú vieru v to, že mu nehnuteľné veci v celom rozsahu patria.

26.1. Dovolací súd je toho názoru, že vyššie uvedené závery sú plne aplikovateľné aj na posudzovaný prípad. Niet rozumného dôvodu, prečo by nebolo možné použiť judikatúrne axiómy o neospravedliteľnom právnom omyle (s ktorými sa vec prejednávajúci senát stotožňuje a od ktorých sa nehodlá odchyliť) aj v prípadoch prevodov, ktorých účinnosť podmieňoval zákon privolením Okresného národného výboru podľa § 1 ods. 1 zákona č. 65/1951 Zb. V skúmanej veci sa právní predchodcovia žalobcov ujali držby sporných nehnuteľností pozemku na základe kúpnych zmlúv, vo vzťahu ku ktorým nebol daný súhlas ONV, hoci zákon prostredníctvom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia § 1 ods. 1 zákona č. 65/1951 Zb. o prevodoch nehnuteľností a o prenájdoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy (podľa ktorého sa pre účinný prevod nehnuteľností vyžadovalo privolenie Okresného národného výboru) takéto privolenie vyžadoval, nemohli byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že sa stali vlastníkami sporných nehnuteľností, aj keď subjektívne mohli byť o tom presvedčení. Inými slovami, držiteľia (žalobcovia), ktorí držia vec na základe takéhoto omylu, môžu byť síce v dobrej viere, avšak nie so zreteľom na všetky okolnosti, a preto nemôžu byť držiteľmi oprávnenými. Nemožno totiž uvažovať o ospravedliteľnom omyle dovolateľov, ktorí s ohľadom na jasne deklarovanú podmienku súhlasu ONV s prevodom nehnuteľnosti nepostupovali s obvyklou mierou opatrnosti. Dovolací súd preto uzatvára, že pokiaľ išlo o vyhodnotenie okolnosti spočívajúcej v započatí držby sporných nehnuteľností na základe neperfektných právnych úkonov, túto konajúce súdy správne a v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu posúdili ako svedčiacu v neprospech záveru o oprávnenosti držby právnymi predchodcami žalobcov.

27. Pomerované touto optikou na veci nemení nič ani poukaz dovolateľov na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018, v ktorom sa ústavný súd priklonil k väčšej ústavnej konformite skoršieho výkladu podmienok vydržania, ktorého podstata vyplývala z cit. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/117/1994; podľa vec prejednávajúceho senátu najvyššieho súdu išlo totiž z pohľadu rozhodovacej praxe ústavného súdu o ojedinelé rozhodnutie, na ktoré nenadviazala následná judikatúra ústavného súdu. Práve naopak, v neskoršom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 136/2019 ústavný súd akceptoval ustálenú názorovú líniu najvyššieho súdu v prípadoch vydržania nehnuteľnosti na základe neplatného právneho úkonu (R 74/2015, R 73/2015).

27.1. Súčasne hodno pripomenúť, že vo veci, ktorú riešil ústavný súd v dovolateľmi označenom náleze, bola jedinou (spornou) okolnosťou nesvedčiacou v prospech dobrej viery žalobcu skutočnosť, že právne tituly, z ktorých odvodzoval nadobudnutie vlastníctva vydržaním, nespĺňali zákonom požadovanú písomnú formu zmlúv o prevode spornej nehnuteľnosti. V aktuálne preskúmvanej veci (ako už bolo konštatované), súdy vyvodzovali svoj záver o nepreukázaní dobromyseľnosti žalobcov z viacero prítomných okolností, ktoré mali v súhrne objektívne negovať ich dobrú vieru, a preto nejde o taký skutkovo a právne priliehavý prípad, ktorý by bol spôsobilý priamej konfrontácie s právnym záverom odvolacieho súdu v tejto veci. Naviac, ústavný súd v predmetnom náleze konštatoval, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol; spravidla je preto rozhodujúce, že

držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. V prejednávanej veci však z výsledkov vykonaného dokazovania nevyplýva, že by žalobcovia preukázateľne zaplatili v kúpnych zmluvách dohodnuté kúpne ceny, a preto ani v zmysle záverov cit. nálezu ústavného súdu nemožno v danej veci prezumovať poctivý spôsob nadobudnutia sporných nehnuteľností žalobcami, resp. ich právnymi predchodcami.

27.2. Ústavný súd stabilne judikuje (napr. sp. zn. I. ÚS 136/2019, porov. tiež I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05, I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, II. ÚS 152/2011, III. ÚS 197/2011), že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená najvyššiemu súdu. Zároveň dodáva, že do týchto kompetencií najvyššieho súdu nemá ústavný súd oprávnenie zasahovať (m. m. IV. ÚS 342/2010, III. ÚS 348/2011, IV. ÚS 142/2012, III. ÚS 11/2014).

28. Sumarizujúc konkrétne skutkové okolnosti posudzovanej veci a naň nadväzujúce právne zhodnotenie dovolací súd uzatvára, že vo vzťahu k ťažiskovej dovolacej argumentácii týkajúcej sa posúdenia možnosti vydržania na základe neperfektného právneho úkonu sa odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a preto z tohto hľadiska nemožno uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP považovať za relevantný.

29. Dovolací súd pre úplnosť považuje za žiaduce zdôrazniť, že sudy nižších inštancií podrobili v danej veci dobromyseľnosť žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, vo vzťahu k oprávnenosti držby sporných nehnuteľností dostatočne širokému prieskumu z hľadiska požiadaviek stanovených judikatúrou. Ich záver o nepreukázaní dobromyseľnosti žalobcov má podklad v rozsiahle vykonanom dokazovaní (ktoré dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať - § 442 CSP), pričom zo záverov konajúcich súdov je zrejmé, že prihliadali na všetky okolnosti významné pre posúdenie dobromyseľnosti. Svoj záver opreli o viacero skutočností (viď bod 18.), ktoré vyšli v konaní najavo, pričom zistené okolnosti v súhrne napokon svedčali v prospech záveru o neexistencii dobrej viery žalobcov, resp. ich právnych predchodcov. Dovolací súd zdôrazňuje, že sudy vykonali náležité dokazovanie, aby dospeli k spoľahlivému právnemu záveru o preukázaní/nepreukázaní dobromyseľnosti dotknutých strán sporu a v posudzovanej veci sa neodklonili od podstaty všeobecných právnych záverov a hľadísk, z ktorých je potrebné vychádzať pri posudzovaní dobromyseľnosti držiteľa nehnuteľnosti vo vzťahu k možnosti jej vydržania, definovaných ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Na základe toho možno uzavrieť, že napadnuté rozhodnutia spočívajú v správnom právnom posúdení veci.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

31. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému 1b/, ktorý bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP) a ktorému preukázateľne vznikli trovy, priznal proti žalobcom 1/, 2/, 3/, 5/ v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). Zároveň úspešným žalovaným 2/, 3/ v dovolacom konaní v záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán v súlade so zásadou procesnej ekonomie (článok 4 ods. 2 v spojení s článkom 17 Základných princípov CSP) náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že im v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani im nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.